

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

בין מסע אחר בע"מ לבין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

1. פתח דבר

בפניי הונחה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") לכבילה נלווית להסכם בין מסע אחר בע"מ (להלן: "מסע אחר") לבין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כ.א.ל"). ההסכם שבין הצדדים עוסק בהקמת מועדון לקוחות משותף לכ.א.ל ומסע אחר. הכבילה נשוא בקשת הפטור עניינה - בלעדיות הדדית.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי במפקח על הבנקים ובועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים

מסע אחר, חברה פרטית בבעלות גיל ורומי אל עמי, מוציאה לאור ומפיצה של מגזין חודשי, העוסק בענייני תיירות ונופש. בישראל קיימים מגזינים נוספים העוסקים בתחומי התיירות והנופש - נשיונל גאוגרפיק, מסע עולמי, טבע הדברים וארץ וטבע.

כ.א.ל היא חברה פרטית הנשלטת על ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט").¹ החברה עוסקת בהנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי, ויזה ודיינרס קלאב, ובקרב צפויה להתחיל ולפעול אף בתחום המסטרקארד. כ.א.ל מחזיקה בנתח שוק של כ-50% משוק ההנפקה של כרטיסי ויזה.² מלבד כ.א.ל, קיימים שני שחקנים נוספים הפועלים בשוק האשראי: בשווקי הויזה פועלת לאומי קארד בע"מ, המוחזקת בידי בנק לאומי לישראל בע"מ. אף לאומי קארד צפויה להתחיל ולפעול בשווקי המסטרקארד; בנוסף, ישראלכרט בע"מ, המוחזקת בידי בנק הפועלים בע"מ, מנפיקה וסולקת כרטיסי ישראלכרט ומסטרקארד, וצפויה להתחיל ולפעול בשווקי הויזה.

¹ עוד מחזיקים במניות כ.א.ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, פישמן אחזקות בע"מ ושילוח חברה לביטוח בע"מ.

² כ-50% מכרטיסי הויזה הונפקו על ידי כ.א.ל או על ידי הבנקים המחזיקים בה.

3. ההסדר הכובל

ביום 19 בינואר 2000 העניק קודמי פטור להסכם בין אלפא קארד בע"מ (להלן: "אלפא קארד") ומסע אחר, בעניין הסכם להנפקת כרטיסי אשראי והקמת מועדון חברים.³ ההסכם כלל כבילה נלווית, על פיה התחייבה אלפא קארד שלא להתקשר בהסכם להקמת מועדון לקוחות עם כל מגזין אחר העוסק בתחומי טבע או נופש; מסע אחר מצדו, התחייב שלא לחתום על הסכם להנפקת כרטיסי אשראי לחבריו או להקמת מועדון חברים עם כל חברת כרטיסי אשראי מתחרה לאלפא קארד.

ביום 2 בדצמבר 2000, בעקבות הפסקת פעילותה של אלפא קארד, נחתם כתב המחאת זכויות וחובות במועדון 'ויזה אלפא-מסע אחר', לפיו תפעול מועדון הלקוחות הועבר לידי כ.א.ל, תחת אלפא קארד.

בהמשך לאלה, הובאה בפניי בקשת הפטור הנדונה. על פי ההסכם שבין כ.א.ל למסע אחר, ללקוחות מסע אחר שיצטרפו למועדון המשותף יונפק כרטיס ויזה על ידי כ.א.ל. בנוסף, יציע להם מסע אחר שורה של הטבות ייחודיות, על מנת להגביר בעיניהם את האטרקטיביות של המועדון. כן כולל ההסכם הסדר בלעדיות הדדית, זהה להסדר אשר הופטר על ידי קודמי: כ.א.ל מתחייבת שלא להתקשר בהסכם להקמת מועדון לקוחות עם כל מגזין אחר העוסק בתחומי טבע או נופש,⁴ ומסע אחר מתחייב שלא לחתום על הסכם להנפקת כרטיסי אשראי לחבריו או להקמת מועדון חברים עם כל חברת כרטיסי אשראי מתחרה לאלפא קארד.⁵

תקופת ההסכם היא לחמש שנים. התניות הן בתוקף כל זמן קיומו של ההסכם ולא תמשכנה לחול גם לאחר פקיעתו.

4. השפעת ההסכם על התחרות

מועדוני לקוחות הפכו לנפוצים יותר ויותר בשנים האחרונות. גופים שונים מרכזים קבוצות צרכנים וחברים לחברת כרטיסי אשראי להקמת מועדוני לקוחות המעניקים הטבות לחבריהם.

מועדון הלקוחות המוקם במסגרת ההסכם הנדון נועד לקדם את האינטרסים העסקיים של שני הצדדים: מסע אחר מבקש להגביר את נאמנות קוראיו, ואף להיחשף לקהל קוראים פוטנציאלי וחדש, מחזיקי כרטיס ויזה כ.א.ל, באמצעות ההטבות המוצעות לחברי המועדון. כ.א.ל תזכה באמצעות ההסכם להיחשף לקהל קוראי המגזין, ולהגביר את יכולתה לגייס מחזיקי כרטיס נוספים.

תניית הבלעדיות מעניקה לצדדים בטחון כי הם אלה שישאו בפירות השקעתם המשותפת, ובכך מקדמת היא את מטרת ההסכם. בנוסף לכך, אין בתניה כדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש:

³ מתן פטור מאישור הסדר כובל - אלפא קארד ושות', מסע אחר בע"מ; 2000 הגבלים עסקיים 3007311.
⁴ סעיף 32 להסכם מיום 28 ביולי 1998, כאשר מכוח כתב המחאת זכויות וחובות מיום 2 בדצמבר 2000 נכנסה כ.א.ל. בנעליה של אלפא קארד.

⁵ סעיף 33 להסכם מיום 28 ביולי 1998, כאשר מכוח כתב המחאת זכויות וחובות מיום 2 בדצמבר 2000 נכנסה כ.א.ל. בנעליה של אלפא קארד.

מסע אחר אינו מרכז קבוצה צרכנית גדולה כדוגמת מועדוני לקוחות אחרים. על מסע אחר מנויים 78,000 איש בלבד. בנוסף, בשנת 2001 נמכרו כ-17,000 גיליונות לכאלה שאינם מנויים. בהתאם, אין לראות בתניית הבלעדיות ככזו המגביה את חסמי התחרות הניצבים בפני חברות אשראי המתחרות בכ.א.ל. יצוין כי אין בהצטרפות למועדון הלקוחות כדי למנוע מהצרכנים להמשיך ולהחזיק כרטיסי אשראי אחרים.

בנוסף, מנתונים המצויים בידינו, אין חשש מפני השתלטות של כ.א.ל על מספר רב של קבוצות צרכנים באמצעות הקמה שיטתית של מועדוני לקוחות בלעדיים, באופן שיפגע בחברות האשראי המתחרות בה, שכן לכ.א.ל הסכמי בלעדיות עם שני גופים נוספים בלבד.

יתרה מזאת, ניתן ללמוד על היתרונות שבהקמת מועדון לקוחות מן האמור בהחלטת הפטור שניתנה בעניין אלפא קארד-מ.נ.מ.ב.⁶

"...היתרון בהנפקת כרטיסי אשראי באמצעות מועדוני צרכנות, הפונים ללקוחות כל הבנקים ומקטינים בכך את הזיקה שבין חשבון הבנק של אדם לבין כרטיס האשראי שהוא נושא עמו. בכך גוברת התחרות בתחום הנפקת כרטיסי האשראי בישראל ויוצא הציבור נשכר."

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה חמש שנים מיום מתן החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרומ

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ז אייר, תשס"ב

9 מאי, 2002

⁶ מתן פטור מאישור הסדר כובל - אלפא קארד בע"מ ומ.נ.מ.ב בע"מ; 1999 הגבלים עסקיים 3003116.